

CORONA: INTERVIEW GERT PEERSMAN

<p> Bart Dewaele</p>

| © Bart Dewaele

‘Economische steun kan niet groot genoeg zijn’

Belgische overheden trekken miljarden uit om het inkomens- en omzetverlies op te vangen door de coronacrisis. Die gaan een krater slaan in de begroting. Maar dat zijn zorgen voor later, zo oordeelt econoom Gert Peersman.

JAN-FREDERIK ABBELOOS

In een nieuwe schatting vreest ondernemersorganisatie Voka dat de Belgische economie dit jaar met twee procent kan krimpen ten gevolge van de coronacrisis. De begroting dreigt dieper weg te zakken dan na de bankencrisis van 2008 tot wel 30 miljard euro in het rood.

Onheilspellende cijfers. En volgens de Gentse econoom Gert Peersman misschien zelfs nog een onderschatting. 'Dit is zeker niet het zwartste scenario denkbaar. Maar eerlijk? We weten niet hoe groot de economische schade en het effect op de begroting zullen zijn. De onzekerheid is daarvoor veel te groot. Hoe lang zal dit duren? Wat als er straks een tweede piek zou komen? Hoe zal men de semi-lockdown afbouwen? Ik begrijp dat iedereen wat zekerheid zoekt, maar er valt geen nuttig cijfer op te kleven. Belangrijker is dat de juiste maatregelen genomen worden.'

Worden die genomen? De federale overheid zet vooral in op het systeem van tijdelijke werkloosheid. Dat wordt heel soepel. Naar verwachting een miljoen werknemers zal er gebruik van maken.

'Ik zie de juiste reacties, zeker en vast. De maatregelen blijven doelgericht. Ik lees voorstellen om alle gezinnen een cheque te geven. Maar dat is niet de juiste reactie. De middelen blijven schaars. Het is zoals een loonlastenverlaging. Ook die gebeurt beter doelgericht dan lineair.'

Toch kost de tijdelijke werkloosheid elke maand tot 1,5 miljard euro, schat minister van Begroting David Clarinval (MR). De factuur loopt nu al top tot 10 miljard, zo schat de minister.

'En toch moeten ze dat volhouden zolang dit duurt, of het nu voor vier of vijf maanden is. De economische steun kan in deze fase niet groot genoeg zijn. In de hoop dat mensen nadien meteen terug aan de slag kunnen.'

Hoe vlot zal dat lukken? Gaan de consumptie en de productie meteen terug oppikken?

'Zo veel mogelijk in elk geval. Wat we nu verliezen kunnen we niet inhalen. Maar je moet zo snel mogelijk de boel kunnen herstarten. En daarvoor is het belangrijk dat de overheid blijft stimuleren. We mogen niet dezelfde fout maken als tijdens de bankencrisis toen men te vroeg gestopt is met stimuleren. Mensen die nu inkomensverlies ondervinden zullen zodra dit voorbij is misschien wat minder uitgeven en wat meer sparen. De overheid moet dat compenseren en niet al te snel zelf op de rem staan.'

Vertrouwen is alles.

'Het is cruciaal. Het enige wat de beleidsmakers nu moeten doen is het signaal uitsturen dat niemand zijn job zal verliezen door corona, dat geen enkel bedrijf louter door corona dient failliet te gaan. Whatever it takes, dat moeten alle beleidsniveaus uitstralen. Want België kan dit niet alleen. Er zal nood zijn aan Europese solidariteit.'

Doet de Europese Centrale Bank genoeg?

'Ze heeft zich goed herpakt. De maatregelen waren altijd al juist, gericht op de kredietverlening door de banken. Banken krijgen bijna subsidies om leningen te geven aan kmo's. Ondertussen moet de ECB ervoor zorgen dat landen, die nu budgettair alles op alles zetten, dat niet bekopen met een stijgende rente op hun overheidsobligaties. Daar heeft Christine Lagarde natuurlijk een blunder begaan door te zeggen dat die 'rentespreads' niet het probleem van de ECB waren. Zo ontstond nodeloos paniek. Mensen vragen zich dan echt af hoelang een overheid dit nog kan trekken.'

Wat is het grootste risico in deze crisis?

'De banken spelen een cruciale rol. Wat gaan zij doen? Houden ze de vinger op de knip? Komen ze zelf in de problemen? Gelukkig staan ze er nu beter voor dan voor de

bankencrisis. Bedrijven en overheden gaan nu ook flink wat schulden op zich nemen. De vraag is hoe daar nadien op gereageerd wordt. Het kan allemaal, zoals gezegd, tot vertrouwensproblemen leiden.'

Een hoge prijs om te betalen. Wat met het argument dat de maatregelen niet in verhouding staan tot het risico van het virus?

'Ik ben er niet van overtuigd dat het een optie is om het virus zomaar te laten lopen. Geen enkel land overweegt dat nog. Want als je in de problemen komt met je gezondheidszorg, heeft dat ook een grote economische impact. De beelden in Italië van mensen die doodgaan en zelfs niet kunnen begraven worden, zijn pas echt nefast voor het vertrouwen. Overheden kunnen niet anders dan drastische maatregelen nemen. Doen ze dat niet, moeten ze later op de rem, met grotere economische kosten.'

Is er geen risico dat wat nu nog rest aan economisch circuit ook stilvalt door wegvallende tussenschakels?

'Dat lijkt me op dit moment enkel binnen de gezondheidszorg een risico, waar we al gezien hebben dat er een tekort was aan mondmaskers. Er blijft nu vooral nog nood aan huishoudproducten en voedingsmiddelen voor de supermarkten. Maar die voorraden zijn er. Dit is zeker logistiek haalbaar, op handzeep na misschien op dit moment. Maar draai het argument om, als we geen drastische maatregelen nemen en we worden collectief ziek, dan stokt de economie ook door het gebrek aan werknemers, bovenop een crisis in de gezondheidszorg.'

Worden we hierna wakker in een nieuwe soort economie?

'Dat denk ik niet. Bedrijven gaan hun productieketen misschien wat beter in de gaten houden, om minder afhankelijk van China te worden. Maar alles lokaal organiseren, maakt je ook kwetsbaar bij een lokale calamiteit, bijvoorbeeld een aardbeving.'

In elk geval zijn de voorstanders van de vrije markt stil. Het is opnieuw de overheid die de meubelen moet redden.

'We weten dat de markt het niet alleen kan, alleen denken sommige mensen daar in goede tijden anders over. Nu is alle hoop opnieuw op de overheid gericht. Zodra het beter gaat, zal dat snel weer vergeten worden.'

Meer zelfs, dan wacht misschien een nieuwe schulden crisis?

'Die schuldgraad zal stijgen ja. Er zal niets anders op zitten om die langzaam af te bouwen via lagere rente, hogere inflatie, economische groei en besparingen.'

JAN-FREDERIK ABBELOOS

Jan-Frederik Abbeeloos is chef Wetstraat bij De Standaard.

Meer artikels van Jan-Frederik Abbeeloos > (<https://www.standaard.be/auteur/jan-frederik-abbeloos>)